

Zahraniční rozvojová spolupráce měst a obcí

PŘÍKLADY
DOBRÉ PRAXE

Zahraníční rozvojová spolupráce měst a obcí

Příklady dobré praxe

Publikace byla vydána v rámci projektu „Udržitelná města a obce pro rozvoj“ podpořeného z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Příjemce grantu plně zodpovídá za obsah publikace, který v žádném případě nelze považovat za oficiální stanovisko České rozvojové agentury ani Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Publikace vznikla překladem zahraničních studií zabývajících se decentralizovanou rozvojovou spoluprací. Veškeré zdroje, které byly využity k překladu a následnému zpracování textu naleznete na konci tohoto sborníku.

Vydala: Charita Česká republika, Vladislavova 12, 110 00 Praha 1, www.svet.charita.cz

Zpracovaly do formy sborníku: Šárka Zápotocká (Charita ČR)
a Šárka Řečková (Svaz měst a obcí ČR)

Grafika: Viola Urbanová; Tisk: Label, s.r.o., Kutná hora. Snímky: fotky&foto.cz.

Praha 2016

Udržitelná města
a obce pro rozvoj

Úvod	4
Proč právě decentralizovaná rozvojová spolupráce	5
Význam decentralizace a místní demokracie	9
Financování decentralizované rozvojové spolupráce	13
Příklady dobré praxe	15
I. Spolupráce obcí z Francie a Burkiny Faso: Dvě desetiletí úzké spolupráce při rozvoji městských služeb	16
II. Spolupráce obcí z Francie a Kambodži: Dvě desetiletí spolupráce v oblasti zajišťování veřejných služeb	18
III. Spolupráce obcí z Nizozemska a Nicaraguy: Podpora rozvoje městského bydlení	20
IV. Spolupráce obcí z Finska, Ghany a Jihoafrické republiky: Rozvoj městské samosprávy v oblasti životního prostředí	22
V. Spolupráce obcí z Rumunska a Moldavska: Zkvalitnění služeb v oblasti péče o osamocené děti	25
VI. Spolupráce obcí z Norska a Keni: Zavedení nové politiky nakládání s odpady	27
VII. Spolupráce obcí z Norska a Zambie: Začlenění ochrany životního prostředí do plánů obce	28
VIII. Spolupráce obcí z Norska a Keni: Budování kapacit na úřadě partnerského města	29
IX. Spolupráce obcí z Norska a Madagaskaru: Podpora udržitelného rozvoje	31
X. Spolupráce s obcemi z Německa a Jihoafrické republiky: Partnerství městských škol	32
XI. Spolupráce obcí z Německa v oblastech zasažených humanitární katastrofou, tzv. aliance „Drážďany pomáhají“	34
XII. Spolupráce obcí z České republiky a Srbska: Dlouhodobý rozvoj městské samosprávy	37
Zdroje	39

Úvod

Je tomu více než 60 let, kdy začala v Evropě vznikat první partnerství obcí. Hnací motorem k jejich uzavírání bylo v této době znovuoobnovení mírového soužití v Evropě. Postupem let se partnerská spolupráce obcí rozrostla natolik, že propojila nejen evropské obce, ale i obce mimo Evropu, především v zemích tzv. globálního Severu. Ukázalo se, že partnerství se zkušenějším a vyspělejšími partnery je efektivním nástrojem, který pomáhá nejen porozumění mezi národy a kulturami, ale i předávání zkušeností ze všech oblastí činnosti a rozvoje obce a života jejích občanů.

V 90. letech si tímto procesem prošly také české obce a města. V České republice se tehdy budovala demokracie a moderní veřejná správa a řada českých měst a obcí se inspirovala od zkušenějších západních partnerů. Ačkoliv v České republice stále nalezneme kraje, města či obce, jež vykazují větší míru ekonomických či společenských problémů než zbytek republiky, lze říci, že ve srovnání s jinými oblastmi světa – a to především zeměmi tzv. globálního Jihu – se máme velice dobře. Je proto nyní naší morální povinností naše zkušenosti zprostředkovávat dál do chudších a méně rozvinutých zemí prostřednictvím zahraniční rozvojové spolupráce.

Zahraněční rozvojová spolupráce obcí, tj. decentralizovaná rozvojová spolupráce, je považována za užitečnou a nezbytnou součást české a evropské rozvojové politiky. Obce totiž dokáží účinně reagovat na místní požadavky partnera. Zahraněční rozvojová spolupráce obcí tak přispívá ke zlepšení každodenního života místní komunity, podporuje distribuci základních veřejných služeb a v neposlední řadě vytváří vhodné podmínky pro další místní rozvoj.

Publikace, kterou otevíráte, je výsledkem naší snahy o vytvoření komplexního přehledu, který českým obcím, městům a jejich voleným i nevoleným zástupcům odpovědným za mezinárodní aktivity, ale i nadšeným občanům a dalším zájemcům o toto téma přinese zajímavé, a především nové informace o zahraniční rozvojové spolupráci obcí včetně inspirativních příkladů rozvojových projektů evropských obcí a měst.

Publikace vznikla v rámci projektu „Udržitelná města a obce pro rozvoj“, na kterém spolupracoval Svaz měst a obcí ČR a Charita ČR a který byl realizován s finanční podporou České rozvojové agentury.

Přejeme Vám zajímavé a inspirativní čtení!

Za Charitu ČR
Jakub Líčka
Generální sekretář

Za Svaz měst a obcí ČR
František Lukl
Předseda

Proč právě decentralizovaná rozvojová spolupráce

Za posledních 30 let se svět změnil – někdy téměř k nepoznání. Došlo k významným politickým, sociálním a environmentálním změnám, ale také ke změnám demografickým. V průběhu let 2009 až 2050 se očekává nárůst světové populace o 2,3 miliardy, a to z 6,8 miliardy obyvatel na 9,1 miliardy. Ve stejném období se očekává rovněž nárůst počtu obyvatel žijících v městských oblastech ze 3,4 miliardy na 6,3 miliardy, přičemž tento očekávaný nárůst populace se bude z větší části týkat středně velkých a malých měst.

Tyto demografické posuny v kombinaci s technologickými, politickými a ekonomickými změnami vytvářejí potřebu decentralizace, tj. přenos moci nebo odpovědnosti z ústřední vlády na regionální a místní samosprávy. V dlouhodobějším horizontu ústřední vlády už nebudou schopny – pokud vůbec kdy byly – úspěšně řídit komplexní, rychle se vyvíjející města a regiony. Výše zmíněné změny rovněž ukázaly sílící očekávání lidí spojené především s místním vládnutím a místní demokracií. Úspěšný, udržitelný místní rozvoj vyžaduje efektivní místní samosprávu a vládu – včetně reálné účasti veřejnosti. I když může hrát ve vývoji důležitou roli občanská společnost a další aktéři, jen místní samospráva může

poskytnout institucionální soudržnost, kontinuitu a koordinaci – za předpokladu, že má potřebné pravomoci, zdroje a kapacitu.

Navíc téměř všechny hlavní problémy, kterým čelíme, jako je změna klimatu, zajišťování základních potravin apod., mají také teritoriální rozměr a jejich řešení vyžaduje účinnou místní nebo regionální správu. Žádné město ani velkoměsto není ekonomicky izolované, místní ekonomiky se stále více propojují, a proto je pro sociální a ekonomický rozvoj třeba ucelený územní (regionální) přístup.

Proces decentralizace probíhá v různých zemích různým tempem a je často obtížný. Ústřední vlády a jednotlivá ministerstva nerady uvolňují a převádějí nejen své kompetence, ale i dostatečné finanční zdroje potřebné pro výkon těchto kompetencí. Místní samosprávy mohou postrádat zkušenosti a kapacity (stejně tak zdroje), což je brzdí v poskytování veřejných služeb, získávání potřebných příjmů nebo v účinném plánování dlouhodobého rozvoje. Stručně řečeno, aby mohla decentralizace uspět, potřebuje pomoc. A rovnocenná partnerství ve formě decentralizované rozvojové spolupráce, tj. zahraniční rozvojové spolupráce obcí, zas a znovu dokazují svoji hodnotu.

Sever, jih, východ a západ

Když mluvíme o mezinárodním rozvoji nebo o decentralizované rozvojové spolupráci, máme tendenci myslet především na velmi chudé země mimo Evropu. To skutečně je, a nadále bude, bezpochyby hlavním zaměřením rozvojových politik národních států, mezinárodních společenství a jednotlivých aktérů rozvojové spolupráce. Navíc však, a to zejména od roku 1989, spolupracují evropské místní a regionální samosprávy se svými protějšky v blízkém sousedství hranic EU. Zpočátku šlo hlavně u středoevropské země (které od té doby již vstoupily do Evropské unie), ale nyní probíhá aktivní partnerská spolupráce s místními samosprávami rovněž v jihovýchodní Evropě a na Kavkaze a z velké části i v sousedních regionech Evropské unie, které vykazují známky rozvíjejících se zemí.

V souvislosti s tím je nutné upozornit, že hovořit jen o „severním partnerovi“ nebo tzv. „Globálním Severu“ a „jižním“ partnerovi či tzv. „Globálním Jihu“ je často zavádějící, neboť místní a regionální mezinárodní rozvojová partnerství přesahují toto severojižní dělení. V posledních letech se navíc klade větší důraz na tzv. partnerství „Jih-Jih“, které probíhá napříč kontinenty (například Jižní Afrika - Brazílie), v rámci kontinentu nebo v rámci širšího regionálního uskupení.

Partnerství „Jih-Jih“ se ukazuje jako efektivní nástroj. Jednotlivé samosprávy se díky němu učí od svých rozvinutějších partnerů, kteří čelili či čelí podobným problémům, jako ony samy. Výhodou je skutečnost, že recipienti takového partnerství mají podobný systém vlády a společný jazyk se svými rozvinutými protějšky. V poslední době jsou také stále častěji využívány sítě partnerství zahrnující řadu místních a regionálních aktérů z rozvojových, rozvíjejících se a rozvinutých zemí napříč kontinenty, např. tzv. partnerství „sever-jih-jih“ nebo „západ-východ-východ“, které ještě zvyšují účinnost rozvojové spolupráce. Ve zmíněných případech tak vzniká partnerství mezi rovnocennými stranami, které cílí (s různou intenzitou) řadě obdobných či identických problémů a výzev, jako jsou např. klimatické změny.

Význam decentralizace a místní demokracie

V průběhu posledních 30 let se decentralizace stala normou, a to i přes různost politických systémů a různý rozsah demokracie a místní samosprávy v jednotlivých zemích. V roce 1986 Rada Evropy přijala Evropskou chartu místní samosprávy (nyní ratifikována 46 státy), v níž poprvé podpořila decentralizační trend na území svých členských států. Mnoho z principů Charty je rovněž zahrnuto v pokynech k decentralizaci a posílení místních úřadů, přijatých Radou guvernérů OSN v roce 2007.

Existuje řada důvodů, proč decentralizační snahy a rozvoj místní demokracie podporovat a proč se nadměrný centralismus ukázal jako neúčinný a neefektivní.

Díky decentralizaci jsou místní samosprávy schopny lépe a rychleji reagovat na potřeby a přání svých občanů. Decentralizace spolu s místní demokracií podporují politickou rozmanitost v rámci jedné země a umožňují aktivní participaci občanů na vládnutí. Kromě toho se v dnešním světě stává místní správa stále komplexnější a její význam neustále roste, a je proto třeba odpovídající místní vedení. Správně provedená decentralizace nejen podporuje místní rozvoj, ale i rozvoj ekonomických a lidských zdrojů.

Místní samosprávy jako nejbližší partner pro komunikaci a spolupráci s občany

Zapojení veřejnosti do rozhodování místní samosprávy umožňuje občanům prostřednictvím otevřených a transparentních postupů artikulovat své zájmy a priority. Místní samosprávy však současně potřebují mít zavedenu konkrétní strategii integrace a začleňování, díky níž se všechny vrstvy společnosti budou moci podílet na utváření místní politiky v nejrůznějších oblastech. Veřejná angažovanost činí veřejné instituce nejen vnímavější, ale i odpovědnější, a posiluje celkový systém demokratického vládnutí v zemi.

Místní samosprávy tedy hrají klíčovou roli ve spojování všech místních aktérů, včetně občanské společnosti, podnikatelské sféry a dalších institucí veřejného sektoru, řídí proces místního rozvoje a podporují větší prosperitu, sociální spravedlnost a začleňování.

Rychlá urbanizace s kvalitním místním vedením a správou

Efektivní a odpovědná místní vláda se stala nutností, ať už jde o městské nebo venkovské oblasti. Stále rostoucí obyvatelstvo, především městské, se spoléhá na vedení místních samospráv, že pro ně zajistí dostupné veřejné služby, fungující infrastrukturu apod. Není proto náhodou, že celosvětový trend k decentralizaci také koresponduje s dvojitou demografickou změnou. Odhaduje se, že kolem roku 2050 bude v důsledku nárůstu světové populace 6,2 miliardy lidí žít v městských oblastech a bude docházet k vyliďňování venkovských oblastí (venkovské obyvatelstvo se bude pohybovat kolem 2,8 miliardy).

Přibližně 90% z tohoto nárůstu se bude týkat měst v zemích s nižšími příjmy, tj. rozvíjejících se a rozvojových. Má-li být úspěšného a udržitelného rozvoje dosaženo v celosvětovém měřítku, je zapotřebí zaměřit pozornost především na města v zemích „Jihu“. S předpokládaným obrovským populačním nárůstem ve

městech „Jihu“ začne narůstat jejich potřeba efektivně řešit problémy bydlení pro rodiny s dětmi s nízkými příjmy, vznik chudinských čtvrtí a neplacení daní. Rychle rostoucí města a obce vyžadují od svého politického vedení nejen manažerské a technické znalosti, ale i schopnost reagovat na měnící se potřeby svých obyvatel. Mají-li se obce a města vyvíjet a prosperovat, je nezbytné, aby disponovaly silnou mírou místní samosprávy, kterou mohou zajistit národní vlády prostřednictvím pozitivních legislativních a finančních mechanismů.

Je však třeba zdůraznit, že světový populační růst se bude týkat i venkovského obyvatelstva. Venkovské komunity a jejich místní samosprávy budou nadále čelit vlastním problémům, jako je např. vysoká míra chudoby a znevýhodnění, často doprovázeným úbytkem obyvatelstva. Z tohoto důvodu zůstává i nadále mimořádně důležité nastavení procesů kvalitní místní samosprávy, rozvoje obce a poskytování služeb. Procesy urbanizace budou mít dalekosáhlé důsledky rovněž pro venkovské regiony, s nimiž jsou venkovské obce ekonomicky a sociálně propojeny.

V nadcházejících desetiletích se budou politici na všech úrovních v zemích s nižšími příjmy potýkat s enormními výzvami, k jejichž zvládnutí bude zapotřebí mezinárodní spolupráce a podpora.

Samosprávy jako katalyzátor místního rozvoje

U všech výše uvedených problémů je zřejmé, že místní samosprávy jsou katalyzátorem a zprostředkovatelem udržitelného a integrovaného ekonomického a lidského rozvoje, který má však rovněž své sociální, ekologické a kulturní dimenze. Místní samosprávy, mají-li dosáhnout udržitelného rozvoje, potřebují zajistit příznivé prostředí pro kvalitní, dlouhodobé investice, a to soukromé i veřejné. Investoři, ať už místní či mezinárodní, požadují zajištění vlastnických práv, s čímž souvisí efektivně spravované katastry nemovitostí, regulační plány a územní plány. Obec či město musí zajistit funkční infrastrukturu (silnice, vodní hospodářství, čištění odpadních vod, elektřinu a internetové připojení), která má následně vliv na místní ekonomické klima. Chtějí-li přilákat investice a stimulovat ekonomiku, samosprávy musí mít rovněž zavedenu účinnou politiku a postupy v oblasti životního prostředí, zdravotnictví a výběru místních daní a poplatků.

Místní samosprávy se ale musí věnovat také sociální „infrastruktuře“, k níž patří účinný systém inkluze, plánování a poskytování základních veřejných služeb pro občany, jako je např. hospodářství s odpady a vodní hospodářství, ale také sociální bydlení, doprava, základní vzdělání, zdravotní péče apod.

Konečně pak role místních samospráv zahrnuje vytváření koalic všech klíčových místních aktérů: soukromého sektoru, vysokých škol a dalších školských zařízení, místní občanské společnosti a mnoha dalších.

Výhody zahraniční rozvojové spolupráce obcí z pohledu municipalit

V případě, že se obce angažují v mezinárodních rozvojových aktivitách, stávají se jednoznačně konkurenceschopnějšími v oblasti získávání mezinárodních

zdrojů, především zahraničních investic. Takovéto obce jsou schopny samostatného postavení na mezinárodním trhu. Nejenže tím posilují svoji pozici, ale jsou díky tomu schopny na své území přilákat mezinárodní firmy a instituce.

Aktivní zapojení do zahraniční rozvojové spolupráce obcí přináší také kvalitativní rozvoj odborných kapacit dané obce či města. Jednotlivci podílející se na rozvoji svých odborných znalostí se vypořádávají s odbornými a organizačními výzvami a problémy, které vznikají v oblastech souvisejících s jejich vlastními pracovními obory. Během realizace rozvojových projektů získávají cenné zkušenosti a znalosti, které pak mohou přenést do své vlastní obce. Tyto znalosti a zkušenosti mohou zahrnovat např. progresivní metody řízení nebo mezikulturní a jazykové znalosti.

Rozvojové partnerství obcí přispívá ke vstřícným vztahům s občany a podporuje soužití v rámci dané obce. Komunity migrantů z rozvojových zemí či v tranzitních zemích hrají důležitou roli jako prostředníci mezi místními samosprávami, partnerskými obcemi v zahraničí a místním obyvatelstvem v hostitelských obcích. Díky jejich přítomnosti se rovněž zvyšuje povědomí o problematice rozvoje mezi místním obyvatelstvem, které může přispět k mobilizaci občanské společnosti pro rozvojovou spolupráci.

Pět unikátních výhod decentralizované rozvojové spolupráce

I. Rovnocenný přístup

Přenos znalostí a zkušeností mezi spolupracujícími obcemi, probíhá-li na základě vzájemné důvěry a rovnosti, umožňuje skutečný proces vzdělávání, kdy partnerství spolupracujících obcí či měst využívá hluboké znalosti místních a regionálních samospráv v oblasti poskytování služeb a řádné správy věcí veřejných.

II. Dlouhodobá podpora

Rozvojová spolupráce, je-li založena na partnerství obcí, má potenciál trvat řadu let. Takovýto dlouhodobý vztah vede k rozvoji důvěry a dialogu mezi partnery, který pak přispívá k udržitelnosti a rozvoji příjemce spolupráce.

III. Nákladově efektivní spolupráce

Posílení stávajících expertních kapacit partnera nejen výrazně přispívá k dlouhodobé udržitelnosti, ale rovněž díky němu odpadá nutnost vytváření paralelních struktur: není potřeba najímat externí poradce či zřizovat projektové kanceláře, díky čemuž lze říci, že rozvojová partnerství obcí jsou nákladově efektivní.

IV. Znalosti z různých úrovní veřejné správy

Decentralizovaná rozvojová spolupráce využívá na rozdíl od jiných typů rozvojové spolupráce znalostí obcí v oblasti práce na různých úrovních veřejné správy a napříč všemi úrovněmi společnosti.

V. Vzájemnost

Jelikož jsou rozvojová partnerství obcí založena na rovnosti, těží z nich oba partneři. Poskytovatelé rozvojové spolupráce, tedy rozvinutým obcím, přináší spolupráce výsledky především v oblasti rozvoje vlastní občanské společnosti a aktivního občanství, posiluje dobré jméno obce a rozvíjí lidské zdroje a kapacity potřebné k řešení obecních problémů.

Financování decentralizované rozvojové spolupráce

Možnost evropských místních a regionálních samospráv uzavírat mezinárodní dohody a partnerství je sice obecně dána zákonem, ale míra jejího konkrétního zapojení závisí na financování takové spolupráce: řešení problémů rozvojových zemí jsou nákladná a nemohou být financována pouze z obecních rozpočtů. Pro rozvoj zahraniční rozvojové spolupráce obcí je nutná především podpora ze strany státu. Mnoho evropských zemí prostřednictvím svých rozvojových ministerstev nebo agentur podporuje zahraniční rozvojovou spolupráci místních samospráv. Ve většině případů se jedná o podporu prostřednictvím specifických dotačních národních programů. Mezi takovéto programy lze zařadit např. program *LOGO-South*, který spravuje *VNG International*, mezinárodní pobočka nizozemské národní asociace místních samospráv *VNG*. Obdobné, ale menší národní programy existují ve Finsku, Švédsku, Norsku nebo Belgii (ve Flandrech existuje dokonce program financovaný regionální vládou). Ve Velké Británii existuje celá řada místních samospráv, jejichž rozvojová spolupráce je spolufinancována ze strany vlády v rámci systému „Místní samosprávy britského společenství“ (*Good Practice Scheme*).

Česká republika poskytuje finanční prostředky na decentralizovanou rozvojovou spolupráci prostřednictvím České rozvojové agentury, která každý rok na podzim vyhláší dotační výběrové řízení nazvané „Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce ČR“.

V některých zemích, zejména ve Španělsku či Itálii, existuje mezi obcemi a kraji velká angažovanost v oblasti rozvojové spolupráce. Municipality či regiony dobrovolně vyčleňují až 0,7 % ze svého ročního příjmu na realizaci mezinárodních rozvojových aktivit (prostřednictvím různých metod). Např. ve Španělsku místní a regionální samosprávy vyčlenily v roce 2009 na oficiální rozvojovou pomoc celkem 147,18 milionů eur.

V některých zemích je decentralizovaná rozvojová spolupráce obcí také přímo podpořena zvláštním legislativním opatřením. Například ve Francii byl v roce 2005 schválen zákon *Oudin-Santini*, který umožňuje, aby obce, regiony a veřejné orgány odpovědné za vodní hospodářství a asanační služby přidělily 1 % svých příjmů z těchto služeb na mezinárodní rozvojové projekty.

Oproti tomu existují i země, jako je např. Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Rakousko, Portugalsko, Slovinsko, Řecko, Slovenská republika, ale lze sem zařadit i Českou republiku, kde chybí právní rámec pro decentralizovanou rozvojovou spolupráci a aktivity municipalit jsou odvislé od jejich schopností a ochoty zapojovat se do rozvojové spolupráce. Obce jsou často závislé na externím financování nebo pak ke spolupráci přispívají jinak než finančně, například účastí odborníků na projektech apod.

Příklady dobré praxe

Spolupráce obcí z Francie a Burkiny Faso:

Dvě desetiletí úzké spolupráce
v oblasti rozvoje městských služeb

Evropské město: **Lyon, Francie**

Partnerské město: **Ouagadougou, Burkina Faso**

Spolupráce: **od r. 1993**

Zaměření: **rozvoj veřejných služeb a budování kapacit**

Ouagadougou, hlavní město Burkiny Faso, má rychle rostoucí populaci, která nyní dosahuje téměř 1,5 milionu obyvatel. Od roku 1993 trvá partnerská spolupráce s Grand Lyon (Grand Lyon je jedna z městských částí města Lyon) zaměřená na rozvoj veřejných služeb a budování kapacit. Tato cenná spolupráce trvá již téměř 20 let a za tuto dobu se neustále se vyvíjela a přizpůsobovala novým výzvám.

Toto neustále se vyvíjející partnerství pomohlo městu Ouagadougou, aby posílilo svou schopnost samosprávy a získalo bilaterální finanční podporu od subjektů, jako je Agentura francouzského rozvoje (AFD) a Evropská komise. Jde vlastně o první město v Burkině Faso, které získalo přímý grant z AFD, a které předložilo Evropské komisi projekt ve výši jeden milion euro, přičemž Lyon mu při tom poskytoval pouze technickou asistenci.

Od roku 1999 se tato spolupráce stala strukturovanější díky procesu tříletého plánování, stanoveného dohodou o spolupráci mezi městy. Byla pokryta široká škála služeb, včetně čištění města, dálnic, světelného značení silnic, informačních a komunikačních technologií a komunálních garáží a dílen. Později se spolupráce zaměřila na tři služby: městskou policii, veřejné osvětlení a zeleň. Tyto aktivity byly financovány z grantu od francouzské vlády, který pokrýval 50 % podpory poskytované ze strany Grand Lyon a samotným městem Lyon.

Nezávislá hodnotící zpráva z roku 2004 zdůraznila hlavní přínosy partnerství, jako je úzká spolupráce mezi orgány technických služeb obou měst, dovednosti posílené díky školením, sdílení odborných znalostí a pravidelné poskytování vybavení a materiálu orgánům služeb města Ouagadougou, zejména za účelem údržby.

V roce 2006 udělila AFD městu Ouagadougou grant ve výši 15 milionů eur, a to na program přivedení vody do nejdlehlších částí města. Šlo o první grant podobného druhu udělený obci v Burkině Faso. Souběžně s tím poskytl městu Ouagadougou technickou pomoc Lyon (včetně vyslání technika přímo na místo na dobu 3 let), který figuroval jako vlastník programu a zadavatel prací, finančně a technicky zodpovědný za jeho realizaci.

Ouagadougou se také stalo domovem frankofonního školicího střediska západní Afriky, CIFAL Ouagadougou, a to za pomoci mezinárodních organizací a nadací, stejně jako díky pomoci Lyonu. Každý rok navrhuje centrum čtyři až pět školení o územním plánování a řízení.

Na konci roku 2009 přijala městská rada Ouagadougou plán udržitelného rozvoje, tzv. „místní Agendu 21“, díky níž se Ouagadougou stalo jedním z prvních subsaharských měst, které podobný plán přijalo. Šlo o jeden z hlavních výsledků dynamického partnerství v oblasti urbanistického rozvoje mezi orgány městských služeb a lyonským Úřadem pro plánování a rozvoj města. Lyonu pomohla tato práce v rámci místní Agendy 21 zasadit a soustředit spolupráci do užšího kontextu.

V roce 2008 zažádalo Ouagadougou spolu s Lyonem jakožto technickým partnerem o financování ze strany EU v rámci nového Programu nestátních účastníků a místních orgánů (NSA-LA). Prostředky z EU měly městu pomoci dosáhnout nákladově efektivnějšího způsobu likvidace a zpracování odpadů, který měl být založen na otevření nových ekonomických kanálů pro zpracování městského domovního odpadu. Projekt, který byl Evropskou unií schválen, svedl dohromady kromě obou měst také silný tým evropských a afrických partnerských organizací. Celkové financování projektu činí něco málo přes 1 milion eur, z čehož EU poskytuje více než 85 %.

Poslední tříletá dohoda mezi Lyonem a Ouagadougou byla podepsána v roce 2010 se strategickým cílem pomoci Ouagadougou posílit a lépe kontrolovat jeho územní rozvoj. Spojovala v sobě témata urbanismu, ekonomického rozvoje a kultury. Lyonský Úřad městského plánování ve spolupráci s Francouzskou rozvojovou agenturou pomáhal Ouagadougou s jeho územním plánem a s řešením otázek spojených s městskou mobilitou. Zástupci podnikatelské sféry v Lyonu také založili Podnikatelský klub, který spolupracuje s městskou částí Grand Lyon v oblasti hospodářské spolupráce s Ouagadougou.

Spolupráce obcí z Francie a Kambodži:

Dvě desetiletí spolupráce
v oblasti zajišťování veřejných služeb

Evropské město: **Paříž, Francie**

Partnerské město: **Phnompenh, Kambodža**

Spolupráce: **od r. 1993**

Zaměření: **územní plánování a rozvoj, doprava, přístup k vodě a kanalizaci**

Mezi světovými hlavními městy bylo vždy zvláštní pouto, jehož příkladem je i spojení Paříže a Phnompenhu. Obě města mají téměř 20 letou historii vzájemné spolupráce, a to ve všech hlavních oblastech výkonu místní správy po celou dobu mimořádně rychlé urbanizace a populačního růstu.

Partnerství mezi Phnompenhem a Paříží bylo zahájeno v roce 1993 seminářem o politice a službách konaném v kambodžském hlavním městě. Následující rok jej následovala návštěva Jacquesa Chiraca, v té době starosty Paříže. Během pozdějších návštěv na nejvyšší úrovni se spolupráce stmelila: při návštěvě Bertrand Delanoë v roce 2003 a při návštěvě phnompenhského guvernéra Se Kep Chuk Tema v Paříži.

Ale spolupráce představovala mnohem víc než jen výměnu několika obecných zkušeností: zahrnovala intenzivní spolupráci v celé řadě otázek fungování města. Během těchto téměř 20 let se Phnompenh dramaticky změnil a vláda města musela pracovat velmi tvrdě, aby s tímto rozvojem udržela krok.

Nesmíme zapomenout, že Rudí Khmerové byli vyhnáni z Phnompenhu až v roce 1979, když se lidé začali vracet do města, které bylo vysídleno od roku 1975. Začala doba rekonstrukce podpořená dlouhodobě stabilní vládou, což přilákalo nové zahraniční investice a také půjčky od Asijské rozvojové banky a Světové banky na obnovu dodávek čisté vody, rozvoj silnic a další infrastruktury. V roce 1998 žilo dle sčítání lidu v Phnompenhu 862 000 lidí a dle sčítání lidu z roku 2008 jich bylo již 1,3 milionu, což představuje nárůst o 50 % za deset let.

Spolupráce s Paříží stála na třech základních pilířích: územní plánování a rozvoj, doprava a přístup k vodě a hygienickým zařízením.

Prvním krokem v letech 1994 až 1996 bylo zpracování studie dědictví Phnompenhu. Tento projekt se stal součástí větší iniciativy podporované Evropskou komisí v oblasti rekonstrukce urbanistické dokumentace města a školení expertního týmu pro plánování budoucího územního rozvoje města. Tento program pokračoval až do konce 90. let.

V roce 2000 byl realizován nový projekt s názvem Politika řízení, rozvoje a obnovy města v Phnompenh financovaný Evropskou unií v rámci programu „Asia-Urbs City“. Díky tomuto projektu byli partneři schopni:

- vytvořit nástroje městského plánování včetně hospodaření s pozemky a připravit koncept katastru nemovitostí

- realizovat pilotní projekt pro obnovu okrese Boeng Salang
- vypracovat politiku obnovy historického centra města.

V této fázi byly také připraveny nové projekty, jako byla například rekonstrukce starého trhu v centru města financovaná francouzskou rozvojovou agenturou AFD. Tato fáze byla zakončena novou publikací „Phnompenh na počátku 21. století.“

Od roku 2007 podporuje Paříž vodohospodářské společnosti Phnompenhu v připojování chudších domácností k vodovodní síti s cílem zajistit jim přístup ke kvalitní pitné vodě. Do roku 2010 bylo díky této podpoře připojeno 3800 domácností.

Tato politika je zaměřena především na uspokojování potřeb chudších obyvatel na vnějších předměstích, kteří předtím nebyli připojeni k vodovodní síti. Nejchudší rodiny dostávají v závislosti na svém příjmu příspěvek na úhradu nákladů připojení v rozmezí od 30 do 100 % celkové ceny, která činí 100 dolarů. V období dalších 3 let (až do roku 2012) bylo připojeno dalších 3700 domácností.

V letech 2005 až 2006 financovala Paříž pilotní projekt dopravních tras v centru města Phnompenh, a to souběžně s projekty na obnovu centrálního trhu a městského centra. Tento pilotní projekt byl založen na praktickém vzdělávání kambodžských technických pracovníků „*in situ*“. Od roku 2007 se spolupráce v této oblasti zaměřuje na možnosti udržitelné a všeobecně dostupné dopravy, a to v souvislosti s velkým nárůstem provozu ve městě.

Spolupráce obcí z Nizozemska a Nicaraguy:

Podpora rozvoje městského bydlení

Evropské město: **Utrecht, Nizozemí**

Partnerské město/oblast: **Leén, Nicaragua**

Spolupráce: **více než 25 let**

Zaměření: **veřejné bydlení**

Leén je druhé největší město Nicaraguy s asi 200 000 obyvatel ležící přibližně 90 kilometrů severozápadně od hlavního města Managua. Leén byl označován za intelektuální centrum země, mj. proto, že v něm leží významná univerzita stará téměř 200 let. Je také významným průmyslovým, zemědělským a obchodním centrem.

Před deseti lety trpěl Leén nedostatkem dostupného bydlení. Populace rychle rostla, ale ekonomika stagnovala a k dispozici zde bylo jen minimum bytů, nebo dokonce žádné. Chudí obyvatelé nelegálně zabírali pozemky a stavěli si na nich prozatímní chatrče. Město bylo schopno realizovat pouze několik menších bytových projektů, a to bez uceleného systému územního plánování. Bylo zapotřebí strukturální řešení – a to přišlo v podobě předměstí Leén-Jihovýchod.

Na předměstí Leén-Jihovýchod je nové to, že je urbanisticky pečlivě naplánováno. Domy již nejsou vystavěny nahodile a nelegálně, ale podle plánu, s potřebnou infrastrukturou a patřičným financováním pozemků pro výstavbu. Tento projekt má tak hladký průběh, že jej OSN uvádí jako příklad nejlepší praxe. Už jen stěží najdete v Leénu oblasti, kde lidé staví nelegálně.

Holandské město Utrecht, jehož vazby s Leénem trvají více než 25 let, výrazně pomohlo v expanzi tohoto nikaragujského města. „Naším cílem je pomoci vytvořit nezbytné podmínky pro veřejné bydlení, což je jeden z klíčových úkolů města, a nastartovat tak proces jeho výstavby“, vysvětluje Desirée van de Ven, která působí jako koordinátor mezinárodních záležitostí městské rady v Utrechtu. „Nejdůležitější věc, kterou jsme se naučili, je začít na základě zdravé politiky územního rozvoje a využití pozemků. Znamená to vše pečlivě plánovat namísto toho, abyste teprve za pochodu přicházeli na to, že je ještě potřeba udělat něco dalšího – jako například vybudovat systém pouličního osvětlení.“

Projekt je součástí programu mezinárodní spolupráce obcí „LOGO South“ financovaného nizozemským ministerstvem zahraničních věcí a řízeného pobočkou nizozemské asociace místních samospráv *VNG International*. Tento projekt získal z výše zmíněného programu částku 90 000 eur.

Leén působí jako magnet pro ekonomické migranty z venkova. Ve většině případů se tito venkovští přistěhovalci usadili v nelegálně osídlených oblastech, které se postupně rozrostly ve slumy. Aby situaci napravily, městské úřady skupily pozemky a dodavatelé veřejných služeb na nich následně vybudovali základní občanskou vybavenost. Tímto způsobem se tak městské a příměstské čtvrti Leénu a dalších měst rozrůstaly víceméně spontánně. Nedostatečné ur-

banistické plánování přineslo výsledek, který nebyl optimální a který byl provázen nutností zpětně „dobudovat“ občanské vybavení a služby. Doba se však změnila, a to i přičiněním města Utrecht, který pomohl zavést koordinovaný přístup k řešení problému spontánního rozrůstání města.

V oblasti určené pro rozšiřování města na jeho jihovýchodní straně zvolila v roce 1998 rada nový přístup. Po intenzivních konzultacích s partnerským městem Utrecht a následně s místním obyvatelstvem připravil Leén pozemkovou reformu. Rada města Leén skupuje nezastavěnou půdu, rozvíjí síť ulic a zajišťuje poskytování veřejného vybavení, jako je kanalizace, elektřina a voda. Následně prodává pozemky za rozumnou cenu a majitelé si na nich mohou vybudovat své vlastní domy. Výtěžek z prodeje pozemků je používán radou na koupi nové půdy. Tímto způsobem se vytvořil systém soběstačného financování ve stylu rotačního fondu, jehož výše v současné době činí přibližně 1 milion dolarů.

Avšak pro nejchudší obyvatele Leénu nepředstavuje tato nová pozemková politika přímou pomoc, neboť nejchudší nemají finanční prostředky na nákup pozemku či stavebních materiálů. Jako způsob, jak jim pomoci, se rozhodla řada utrechtských organizací působících v oblasti sociálního bydlení poskytnout nejchudším obyvatelům přes místní organizace půjčky v celkové výši 1 milion dolarů.

Kromě toho byla ve městě Utrecht zřízena banka stavebních materiálů, kde mohou obyvatelé města Leén žádat o půjčky na nákup materiálů a o technickou pomoc při stavbě. Za posledních deset let bylo zřízeno více než 3 000 stavebních parcel a postaveno více jak 2 000 domů. Vlastnictví domů podporuje hospodářský rozvoj: pro banky představují domy klíčovou formu zástavy pro poskytování úvěrů, které dávají lidem možnost činit klíčové investice. Tímto způsobem Leén-Jihovýchod efektivně kombinuje městské plánování s bojem proti chudobě.

Spolupráce mezi Utrechtem a Leénem vedla k situaci, kdy se městská rada Leénu nesnaží dělat všechno sama. Jak uvedla paní van de Ven: „Poradili jsme jim, aby se omezili na plnění úkolů, které obec má: nákup pozemků, stavby silnic, odpadní vody. Na pitnou vodu a elektřinu mají energetické společnosti. Jako rada města byste je neměli poskytovat sami, a proto do nich nepotřebujete investovat své vlastní finanční prostředky. Bylo náročné [pro Leén] uvědomit si, že i rada může mít vše pod kontrolou, aniž by si dělala všechno sama.“

Město Leén je hrdé na to, čeho dosáhlo, a stále častěji je vyzýváno, aby sdílelo získané poznatky o rozvoji města s jinými nikaragujskými městy. Získané poznatky byly v Leénu „institucionalizovány“, díky čemuž může pokrok v rozvoji dále pokračovat i navzdory politickým změnám. A právě v tom spočívá dlouhodobé budování kapacit.

IV.

Spolupráce obcí z Finska, Ghany a Jihoafrické republiky:

Rozvoj městské samosprávy v oblasti životního prostředí

Evropské město: **Lahti, Finsko**

Partnerský okres: **Bojanala Platinium, Jihoafrická republika**

Partnerské město: **Ho, Ghana**

Spolupráce 1: **od r. 1996**

Spolupráce 2: **2010**

Zaměření: **životní prostředí**

Finské město Lahti má od roku 1996 uzavřeno aktivní partnerství s jihoafrickým okresem Bojanala Platinium (BPDM), které má 1,2 milionu obyvatel a tvoří část Severozápadní provincie. V nedávné době se rozvinulo nové partnerství s ghanským městem Ho, hlavním městem regionu Volta na jihovýchodě země. Tyto tři subjekty se mimo bilaterálních vztahů chystají navázat také třístrannou spolupráci tzv. „sever-jih-jih“.

Okres BPDM zahrnuje obce Kgetlengrivier, Madibeng, Moretele, Moses Kotane a Rustenburg a má mandát poskytovat podporu těmto pěti obcím, které čelí velkým problémům v oblasti služeb pro životní prostředí z důvodu nedostatku kvalifikovaného personálu.

V roce 2002 se Lahti a BPDM pustili do tříleté pilotní fáze Programu severojižní spolupráce místních samospráv financovaného finskou vládou a koordinovaného Sdružením finských místních a regionálních úřadů (AFLRA).

Partnerské obce se nejprve zaměřily na posílení správy životního prostředí v obou obcích, a to prostřednictvím budování kapacit v oblasti vodního hospodářství, environmentálního managementu a environmentální výchovy. V roce 2005 začala druhá etapa zaměřená na pokročilé systémy péče o životní prostředí, na zajištění udržitelnosti stávajících aktivit v rámci vodního hospodářství a na osvětu. Jako jedno z témat bylo představeno také nakládání s odpady. V průběhu třetího funkčního období v letech 2008 až 2010 se více aktivit soustředilo na rozvoj systému nakládání s odpadem, přičemž klíčovými aktivitami zůstala ochrana vod a revitalizace jezer. Spolupráce v současné době vstoupila do čtvrté fáze, do níž je zapojeno město Ho.

První prioritou bylo pomoci okresu BPDM vytvořit funkční správu životního prostředí. Aby bylo možné tohoto cíle dosáhnout, byl za podpory města Lahti vybudován systém environmentálního managementu. Ten je zaměřen na posílení organizační práce v rámci správy životního prostředí, na pomoc při dialogu se zástupci těžebního průmyslu a na hledání způsobů, jak přilákat turisty.

Dlouhodobá spolupráce v oblasti environmentálního managementu zvýšila efektivitu partnerství mezi městem Lahti a okresem BPDM, a to díky sdílenému náhledu na danou problematiku a dlouhodobým osobním kontaktům. Tím se redukovaly kulturní odlišnosti a pomohlo to při plánování a realizaci aktivit.

Jedním z použitých participativních nástrojů bylo tzv. *peer review* (vzájemné hodnocení), kdy měli představitelé jižních partnerských měst příležitost stát se „kritiky“, a provést hodnocení správy životního prostředí v Lahti, které následně provedlo totéž v opačném gardu. Byla to zkušenost vzájemného učení se, která přinesla nové perspektivy a odkryla přehlížené aspekty každodenní práce v oblasti životního prostředí. Důležitou součástí strategie spolupráce bylo také vybudovat kapacity a podpořit místní samosprávy, aby naplánovaly a zrealizovaly novou politiku životního prostředí, a to na základě místních potřeb, namísto aby se pokoušely importovat hotová řešení a technologie.

Spolupráce v oblasti monitorování vody zlepšila odpovědnost za hospodaření s vodou a zároveň posílila místní správu. Díky zavedení nových technologií v okrese BPDM, konkrétně přenosných zařízení na monitoring kvality vody, a díky školení zaměstnanců získaly obce Moses Kotane, Moretele a Kgetlengrivier schopnost testovat vodní zdroje, resp. možnost změřit kvalitu podzemních vod.

Pokroku bylo také dosaženo v oblasti zvyšování povědomí o otázkách životního prostředí a udržitelného rozvoje, jak mezi aktéry s rozhodovací pravomocí, tak mezi obyvatelstvem. Mezi osvětové aktivity patří např. úspěšná organizace akce nazvané „Týdne povědomí o životním prostředí“ v okrese BPDM, a to již od roku 2003. Spolupráce rovněž podpořila „Program ekologizace mistrovství světa v Rustenburgu“ v roce 2010, a to školením tzv. eko-průvodců (rádců pro sběr a třídění odpadu) a vytvořením sady nástrojů vzdělávání v oblasti energetiky a nakládání s odpady.

Práce vykonaná v rámci výměny technických expertních znalostí měla významné výsledky v oblastech hospodaření s vodou, monitorování kvality ovzduší, hodnocení ochrany klimatu a nakládání s odpady. Město Lahti například přispělo svými zkušenostmi s revitalizací vlastního jezera k vyřešení problému s přehradami Bospoort a Hartbeespoort. Obě původně silně znečištěné přehrady byly zahrnuty do rozvojových strategií pro rekreaci a turistiku. Program biologické obnovy přehrady Hartbeespoort je první svého druhu v Jihoafrické republice a znalosti z něj mohou mít rozsáhlé dopady a přínosy pro celou zemi. Podobně byly „severní“ zkušenosti užitečné při rozvoji systému nakládání s odpady v okrese BPDM. Zkušenosti města Lahti byly rovněž využity i u nového odpadního skladu Rustenburg a nových předávacích stanic.

V roce 2010 navázalo ghanské město Ho spolupráci v oblasti životního prostředí s městem Lahti, rovněž financovanou prostřednictvím finského programu o severojižní spolupráci místních samospráv. Sběr a likvidace odpadu jsou pro město opravdu vážným problémem, stejně jako poskytování sociálních zařízení

v alespoň slušné kvalitě. V městě Ho byla proto zavedena technologie suchých toalet, a to vybudováním suchých záchodů ve dvou školách, které byly dříve zcela bez sociálních zařízení. Projekt suchých toalet zahrnuje podporu zemědělského využití organických hnojiv; zemědělský ústav polytechniky v Ho bude společně se zemědělskými pracovníky v obci provádět terénní testování využití organických hnojiv a měřit výsledky.

Od roku 2011 je v plánu do spolupráce zahrnout rovněž environmentální řízení a aktivity zaměřené na zvyšování povědomí. Spolupráce probíhající se dvěma africkými partnery vytvořila potenciál spolupráci jih-jih. Město Ho právě začíná s vývojem systému environmentálního managementu a může těžit zejména z odborných znalostí okresu BPDM v oblasti životního prostředí. Město Ho a celá řada venkovských oblastí okresu BPDM čelí při rozvoji své ekologické správy mnoha podobným problémům, jako je např. poskytování služeb nakládání s pevnými odpady. Je zde tedy velký potenciál pro učení se od sebe navzájem.

V rámci programu severojižní spolupráce místních samospráv obdrželo partnerství města Lahti a okresu BPDM v období 2008–2010 celkem 320 000 eur. Navíc získalo materiální příspěvek od místních vlád v hodnotě 117 000 eur. V roce 2010 rozvojová spolupráce města Lahti a města Ho pokračovala, celková výše rozvojové pomoci činila 87 000 eur.

V Spolupráce obcí z Rumunska a Moldavska:

Zkvalitnění služeb v oblasti péče o osamocené děti

Evropské město: **Iași, Rumunsko**

Partnerské město: **Kišiněv, Moldavsko**

Spolupráce: **protokol o spolupráci z r. 2008**

Zaměření: **komunitní sociální služby se zaměřením na opuštěné děti**

Město Iași je s 315 000 obyvateli druhým největším rumunským městem, jež se nachází v blízkosti východní hranice s Moldavskou republikou. V lednu 2008 byla podepsána oficiální dohoda o partnerství s moldavským hlavním městem Kišiněv. Dohoda si klade za cíl posílit přátelské vztahy mezi oběmi místními komunitami a prosazovat hodnoty Evropské unie. Oblasti spolupráce pokrývají hospodářské, sociální a kulturní aktivity.

Moldavsko je nejhudší zemí v Evropě, s HDP nižším než 3 000 dolarů na hlavu, a po získání nezávislosti v roce 1991 prošlo vážnými ekonomickými problémy. Bylo silně zasaženo finanční krizí v letech 2008–2009, a ačkoli již došlo k mírnému oživení ekonomiky, stále se potýká s mnoha problémy.

V důsledku ekonomické situace, která je provázena velmi vysokou nezaměstnaností, emigroval velký počet moldavských občanů do zemí západní Evropy a Spojených států, aby zde našel pracovní místa. V mnoha případech lidé odešli bez rodiny. To způsobilo závažný sociální problém: je zde mnoho malých dětí, jejichž rodiče pracují v zahraničí a kterým chybí emocionální a rodičovská péče. V reakci na tuto sociální situaci a ve snaze snížit dětskou zranitelnost vůči nejručnějším rizikům se oba městské úřady rozhodly spolupracovat v rámci mezinárodního partnerství.

Tak se zrodil projekt zaměřený na pomoc osamocěným dětem a dětem bez dozoru. Cílem projektu bylo rozvíjet a organizovat komunitní sociální služby v Moldavsku a nabízet pomoc dětem při jejich emocionálních, intelektuálních a komunikačních problémech a problémech s chováním, které jsou způsobeny situací, kdy oba rodiče pracují v zahraničí. Cílem projektu bylo rovněž nalézt rychlá řešení zmíněných problémů a pomoci a zlepšit školní prospěch dětí.

Celkový rozpočet projektu činil 126 000 eur, z nichž spolufinancováno bylo 15 000 eur. K partnerům se zařadila nevládní organizace COMUNITAS zaměřená na komunitní rozvoj, a dvě městské samosprávy.

Byl vytvořen tým specializovaných poradců složený ze sociálních asistentů, psychologů, sociálních odborníků a více než 30 dobrovolníků, kteří začali pracovat v novém dětském vzdělávacím denním centru. Dalším krokem byla identifikace dětí, které potřebují pomoc a které by mohly mít prospěch ze služeb nabízených v centru, kterou provedli oba partneři s podporou odborníků. Celkem se jednalo o více než 100 dětí. Budova centra byla kompletně zrekonstruována

a náležitě vybavena. Bylo také vytvořeno sociální internetové fórum, jehož cílem bylo umožnit dětem komunikovat s rodiči a hledat rady.

Byla zorganizována řada pracovních schůzek s odborníky z obou zemí, tj. Rumunska i Moldavska, s cílem nalézt řešení, sdílet postupy a snížit negativní dopady rodičovské migrace na děti. Byl vytvořen průvodce pro děti, který jim má pomoci lépe se vypořádat s jejich situací a snížit rizika, kterým čelí. Projekt byl realizován v letech 2008-2009.

O udržitelnosti projektu vypovídá, že centrum v současné době pomáhá více než stovce dětí, jejichž oba rodiče pracují v zahraničí, a nabízí jim sociální pomoc a mimoškolní vzdělávací služby. Je zde vytvořeno přátelské a bezpečné prostředí, kde mají děti prospěch z péče, poskytování informací, vzdělávání a zábavních činností. Středisko má knihovnu a je vybaveno pro internetovou komunikaci.

Projekt související s migrací za prací a opuštěnými dětmi vyvolal pozornost řady médií i vlády. Evropský parlament rovněž přijal v březnu 2009 rezoluci o situaci dětí emigrantů.

VI. Spolupráce obcí z Norska a Keni:

Zavedení nové politiky
nakládání s odpady

Evropské město: **Skodje, Norsko**

Partnerské město: **Voi, Keňa**

Spolupráce: **od r. 2008**

Zaměření: **životní prostředí – odpady a recyklace**

Město Voi je největším městem v provincii Taita-Taveta v jižní části Keni. Leží na západním okraji pouště Taru, z jižní a západní strany město lemuje Národní park Tsavo. Díky blízkému národnímu parku je město velmi oblíbené mezi turisty. Stejně tak jako mnoho dalších afrických měst se i město Voi potýká s problémem znečištění veřejných prostor odpady.

Projekt realizovaný norským městem Skodje pomohl zorganizovat několik školení místních obyvatel v oblasti nakládání s odpady a recyklace. Byly vyškoleny především skupiny žen a v menším měřítku také obchodníci a učitelé. Do projektu byla rovněž zapojena skupina mladých lidí, která nyní vydělává peníze na recyklovaném plastu z prodaných lahví. V rámci projektu bylo městu na počátku poskytnuto 73 popelnic s cílem podpořit sběr odpadu. Nyní využívají zúčastněné strany a obyvatelé své vlastní popelnice.

Partnerství mezi městy Skodje a Voi přispělo k vytvoření systému pro sběr odpadků, elektronizaci výběru městských poplatků, připojení obecního úřadu k internetu (právě za účelem vybírání poplatků elektronickou cestou) a k vytvoření internetových stránek města. Projekt pomohl městskému úřadu ve Voi zajistit větší transparentnost jeho činností a přispěl ke zvýšení městských příjmů.

VII. Spolupráce obcí z Norska a Zambie:

Začlenění ochrany životního prostředí do plánů obce

Evropské město: **Jølster, Norsko**

Partnerské město: **Mpulungu, Zambie**

Spolupráce: **od r. 2007**

Zaměření: **ochrana životního prostředí**

Partnerství mezi Jølster a Mpulungu zahrnovalo mimo jiné školení představitelů obcí na téma, jak do plánů městského rozvoje začlenit environmentální aspekt. V rámci projektu byli proškoleni členové výborů rozvoje území, ředitelé škol a žáci. Kromě toho byli vyškoleni také nově zvolení zastupitelé, a to v otázkách týkajících se efektivního poskytování služeb.

Tato spolupráce, která byla realizována v rámci norského programu pro mezinárodní rozvojovou spolupráci obcí tzv. *Municipal International Cooperation* (MIC), jež spravovala norská asociace místních samospráv (KS), také přispěla ke zlepšení veřejných služeb výstavbou prostorů pro odpadky na třech náměstích. Vzdělávací semináře zaměřené na zdraví a hygienu se uskutečnily ve všech 13 městských částech.

Hlavní důraz byl kladen na vzdělávání žen a mladých lidí, podporu aktivnější účasti v místní politice a na podnikatelské dovednosti. Výše zmíněné je v souladu s Národní politikou decentralizace v Zambii, která je zaměřena na zapojení komunit do plánování a realizace procesů projektů místního rozvoje. Jedním z vedlejších dopadů partnerství MIC pak bylo zapojení mladých lidí do veřejné diskuse.

Výsledkem projektového partnerství bylo mj. zavedení pravidla, které stanovilo, že městské výbory pro rozvoj nemohou mít předsedu a místopředsedu stejného pohlaví, tj. byl kladen důraz na genderovou vyváženost. V posledních volbách byly na kandidátkách čtyři ženy. Dvě z nich byly zvoleny, což představuje nárůst oproti pouhé jedné ženě zvolené do městského zastupitelstva v minulých volbách.

Partnerství měst Jølster a Mpulungu mělo také pozitivní vedlejší účinek. Ředitel mpulungských okresních lesů se v roce 2012 zúčastnil delegace zástupců města do Jølsteru. Zde ho inspirovaly informace o systému správy lesního hospodářství a o propojení odlesňování a environmentálních problémů. Ředitel lesů inicioval výsadbu 40 000 stromů podél břehu jedné z řek v Mpulungu. Výsledkem výsadby je snížení míry odlesňování, menší eroze, méně písku a hlíny nesených řekou a konečně méně problémů s generátory vodní elektrárny, která se nachází dále po proudu řeky. V konečném důsledku je patrné, že dochází ke zmírnění problémů týkajících se populace ryb v jezeře Tanganika, kde erodovaný písek a hlína přinášený proudem řeky začaly znečišťovat trdliště, což způsobilo snížení populace ryb, a tedy i úlovků místních rybářů.

VIII.

Spolupráce obcí z Norska a Keni:

Budování kapacit na úřadě partnerského města

Evropské město: **Porsgrunn, Norsko**

Partnerské město: **Kisumu, Keňa**

Spolupráce: **od r. 2008**

Zaměření: **budování kapacit místní samosprávy**

Starostové Porsgrunnu a Kisumu podepsali na konci roku 2008 dohodu o přátelství měst, která byla opětovně prodloužena pro období 2014–2018. Obě města se v roce 2011 připojila k norskému programu pro mezinárodní spolupráci obcí, tzv. „*Municipal International Cooperation*“ (MIC) s cílem rozvinout kapacity zástupců úřadu pro plánování města Kisumu. V rámci projektu proběhly výměnné návštěvy s cílem seznámit se s rozdíly a podobnostmi v oblasti legislativy a plánovacích procesů v Keni a Norsku.

Kisumu je třetí největší město v Keni. Keňská ústava z roku 2010 zavedla zásadní změny v místní správě, které se promítly po volbách v roce 2013 do místních zastupitelstev: nové městské zastupitelstvo v Kisumu má na starosti také plánovací procesy. Dle zpráv zástupců Porsgrunnu přikládá Kisumu plánování vysokou prioritu. Plánovací úřad města vyměnil některé své zaměstnance a najal nové, vysoce kvalifikované pracovníky. Spolupráce s odborníky na územní plánování z Porsgrunnu je tedy v souladu s prioritami, které si Keňa v oblasti místního rozvoje vytyčila.

V rámci projektu proběhl workshop na břehu Viktoriina jezera, jehož součástí bylo školení na téma registrace, mapování a měření, jakož i participačních

plánovacích procesů. Výsledkem workshopu bylo vytvoření místního územního plánu pro obnovu Tilapia Beach. Další workshop se konal na tržnici v Nyawita, jednom z mnoha tržišť, které chce město Kisumu revitalizovat. Workshopy zahrnovaly komunikaci s místními aktéry a zapojení do nich byli profesori a studenti z Chalmersovy univerzity v Göteborgu, což mělo zásadní vliv na úspěšnost vzdělávacích aktivit.

Kisumu je významné univerzitní město. Chalmersova univerzita v Göteborgu ve Švédsku již řadu let pomáhá univerzitám Maseno a Bondo v Kisumu nabízet magisterské studijní programy v oblasti urbanismu. V rámci programu MIC vedla spolupráce s Chalmersovou univerzitou k novým poznatkům a hrála klíčovou roli v budování kapacit v oblasti participativního plánování.

V roce 2013 začala města Porsgrunn a Kisumu s využitím existujících sítí a vzájemných vztahů připravovat program spolupráce zaměřený na větší zapojení žen do hospodářského rozvoje.

Zástupci norského města Porsgrunnu si při sledování způsobu, jakým v městě Kisumu probíhá plánování v interakci s důležitými aktéry, povšimli role ústní komunikace, resp. vedení dialogu s klíčovými aktéry. To dalo podnět k úvahám o posílení role ústní komunikace rovněž v norském městském plánování, aby se zvýšila dostupnost informací a usnadnilo poskytování zpětné vazby ze strany veřejnosti.

IX.

Spolupráce obcí z Norska a Madagaskaru:

Podpora udržitelného rozvoje

Evropské město: **Stavanger, Norsko**

Partnerské město: **Antsirabe, Madagaskar**

Spolupráce: **od r. 1989**

Zaměření: **strategické plánování, ochrana životního prostředí
a udržitelný rozvoj**

Tento projekt je realizován v jedné „focotaně“ v Antsirabe, což je část města s asi 20 000 obyvateli. V této oblasti působí několik místních ekologických nevládních organizací, které obec aktivně začleňuje do realizace a plánování projektu, jako např. TED a APED. Projekt je zaměřen na společné akce a sdílení zkušeností v oblasti plánování a monitoringu životního prostředí a udržitelného rozvoje

V současné době probíhá také výměnný program „Fredskoprset“ mezi oběma městy zaměřený na nakládání s odpady, kompostování, ekologické způsoby obdělávání půdy a informování obyvatelstva.

Město Stavanger má uzavřenu partnerskou spolupráci s městem Antsirabe od roku 1989. V roce 2003 se rada města Stavanger rozhodla zahájit projektovou spolupráci s Antsirabe zaměřenou na problémy spojené s globálními klimatickými změnami. Spolupráce byla zaměřena na obnovitelné zdroje, Miléni-ové rozvojové cíle a na budování demokratických mechanismů na místní úrovni.

Město Antsirabe je na Madagaskaru prezentováno jako pilotní město, v němž byly zavedeny různé přístupy vedoucí k udržitelnému rozvoji. Hlavní cíle projektu zahrnují zvýšení městských příjmů, zavedení systému environmentálního managementu, zvýšení participace občanské společnosti na rozhodování města, zvýšení transparentnosti a odpovědnosti města a posílení spolupráce mezi městem Antsirane, regionem a vládou v otázkách udržitelného rozvoje. V rámci spolupráce obou měst došlo ke zdokonalení systému a kapacit v oblasti finančního hospodaření města, čímž byly vyřešeny jeho finanční problémy. Jde o zavedení registračního systému pro odvod daně z nemovitosti a efektivní výběr poplatků za vodu a za pronájem místa na tržišti. Vedle toho rozvojové partnerství přispělo k integraci první etapy plánu ochrany životního prostředí a monitorovacího systému do běžného fungování města. Zároveň došlo ke zkvalitnění školicích systémů pro politiky, zaměstnance a obyvatele v oblasti ochrany životního prostředí a řádné správy věcí veřejných. Byl navýšen počet domácností s přístupem k pitné vodě v okruhu 200 metrů v oblasti, kde probíhá pilotní fáze projektu.

X Spolupráce s obcemi z Německa a Jihoafrické republiky:

Partnerství městských škol

Evropské město: **Kolín nad Rýnem, Německo**

Partnerské město: **Pretoria, Jihoafrická republika**

Spolupráce: **od r. 1997**

Zaměření: **partnerství mezi školami**

Pretoria, hlavní město Jihoafrické republiky, je stejně jako ostatní města v zemi městem extrémů a sociálního neklidu. Toto město je jedním z jihoafrických ekonomických center a spolu s Johannesburgem také součástí nejdůležitějšího ekonomického regionu na celém africkém kontinentu, regionu Gauteng. Město má propracovaný vzdělávací systém a jeho univerzity patří mezi nejrenomovanější v zemi. Je tu však ještě odvrácená tvář Pretorie. Značná část obyvatelstva žije na sídlišťích, kde je vysoká kriminalita, nedostatečná infrastruktura, míra infekce HIV je vysoká a vzdělávací příležitosti zůstávají nízké. Jihoafrická republika má míru gramotnosti kolem 80 procent. I navzdory příznivému ekonomickému vývoji země v posledních letech bylo velké množství lidí vyloučeno z účasti na nových příležitostech. Tyto ostré kontrasty se odráží i v rámci rozvojové spolupráce v Pretorii.

Těmto problémům a nerovnostem se začala věnovat organizace nazvaná Sociální kancelář mládeže a řada škol v Kolíně nad Rýnem. Od roku 1997 probíhaly výměnné programy organizované Sociální kanceláří mládeže v Kolíně, Blücherovým gymnáziem v Kolíně a Německou školou v Pretorii. Tato škola má dlouhou tradici sahající až do roku 1897. V roce 2003 vedlo toto spojení ke vzniku partnerství mezi základní školou Stenzelbergstrasse v Kolíně nad Rýnem a základní školou Pula Difate v černošské čtvrti Mamelodi. Pozitivní zkušenosti vedly k zapojení základní školy ve čtvrti Weiden v Kolíně nad Rýnem, která začala spolupracovat se základní školou Makgatho v městečku Attridgeville. Tyto dohody o spolupráci podporují vedle Sociální kanceláře mládeže v Kolíně také odbory vzdělávání v Pretorii. Odpovědnost za koordinaci a zajištění hladkého chodu aktivit nese Úřad pro děti, mládež a rodinné záležitosti v Kolíně nad Rýnem. Samotné aktivity jsou navrženy učiteli, vedením odboru školství města Kolín nad Rýnem a Oddělením pro záležitosti dětí města Kolín nad Rýnem.

Partnerství mezi gymnáziem v Kolíně a německou školou v Pretorii, a partnerství mezi základními školami se liší ve svých cílových skupinách. Studenti gymnázia se účastní výměnného programu pro střední školy, v rámci programu pro základní vzdělávání jsou cílovou skupinou odborníci z organizací na podporu školního vzdělávání a mládeže. Od roku 2008 byli do aktivit v oblasti spolupráce zapojeni dobrovolníci z programu *BMZ Weltwärts*.

V rámci výměnných programů studentů a odborníků se setkání koná každý rok střídavě v Pretorii a v Kolíně nad Rýnem. Zatímco skupiny studentů jsou zapojeny do školních aktivit, odborníci se zaměřují na strategie ke zlepšení výuky,

programy na podporu žáků, kteří mají problémy s prospěchem nebo naopak pro zvláště nadané žáky, mimoškolní zájmové kroužky a opatření ke zlepšení infrastruktury.

Například ve škole v Mamelodi byla vyčištěna a zvalcována prázdná plocha využívaná jako fotbalové hřiště a byly tam postaveny branky sponzorované německou školou v Pretorii. Na jiném pozemku, kde ležely popadané stromy, vytvořili účastníci projektu lezeckou stěnu. Vzhledem k tomu, že jsou studenti školy při venkovních akcích vystaveni přímému slunci, byla ve školním dvoře nainstalována stínící plachta. Část budovy používaná jako skladovací místnost byla přeměněna na jídelnu, neudržovaná školní zahrada byla revitalizována a byla zde vytvořena nová zeleninová zahrádka.

Byly dodány učební pomůcky pro hodiny matematiky a čtení. Byly zakoupeny nové hudební nástroje, přičemž staré byly opraveny a byla provedena jejich údržba. Byly zakoupeny míče a obruče na hodiny tělocviku. Školní knihovna byla zreorganizována a byla zřízena místa k sezení. V průběhu odborné výměny byly diskutovány výukové metody pro hodiny angličtiny a matematiky. V obou partnerských školách byly zřízeny zvláštní podpůrné skupiny, a to z řad dobrovolníků účastnících se programu *Weltwärts*. Tito dobrovolníci jsou také zodpovědní za mimoškolní programy, které se konají na školním pozemku.

Jedním z cílů těchto činností je pomoci účastníkům získat silnější zaměření na Afriku. Během týdne projektové činnosti se například žáci základních škol v Kolíně nad Rýnem zaměřili na téma „Afrika“. Informace o partnerské škole v Jihoafrické republice poskytuje návštěvníkům také stálá výstava fotografií. Obě základní školy v Kolíně nad Rýnem jsou pevně odhodlány rozvíjet svá partnerství. Školní komunity ze spolupráce těží především díky aktivnímu zapojení do konkrétního rozvojového projektu a jeho začlenění do každodenního života školy. Díky zmíněnému partnerství už studenti a pracovníci škol nevnímají Afriku jako něco abstraktního, ale jako něco, co má svou tvář. Zkušenost účastníků ze setkání se svými protějšky v nich pomohla probudit pocit solidarity.

Náklady partnerství nese několik subjektů. Úřad pro děti, mládež a rodinné záležitosti organizačně a logisticky zastřešuje návštěvy odborníků a podílí se na dobrovolnickém programu *Weltwärts*. Školy v Kolíně nad Rýnem poskytují finanční příspěvky prostřednictvím sponzorovaných běhů a dalších školních aktivit. Zúčastnění odborníci na obou stranách přispívají na cestovní náklady a ubytování z vlastních kapes, přičemž odborníci na straně Kolína nad Rýnem se podílejí na financování poskytovaných učebních pomůcek. Finanční zdroje třetích stran, pokud byly schváleny, jsou získávány prostřednictvím Německého spolkového plánu mládeže. Průměrné roční výdaje na návštěvy partnera v Jihoafrické republice činí 10 000 eur, zatímco výdaje na návštěvu partnera Německa jsou ve výši 5 000 eur. Je třeba zmínit, že nedochází k převodu hostovosti mezi partnerskými školami. Veškeré nákupy potřebného zařízení nebo doplňkové nákupy jsou prováděny lokálně.

XI. **Spolupráce obcí z Německa v oblastech zasažených humanitární katastrofou, tzv. aliance „Drážďany pomáhají“**

Evropské město: **Drážďany, Německo**

Partnerské oblasti: **Asie, Střední Afrika, Balkán a Střední Amerika**

Spolupráce: **od r. 2004**

Zaměření: **pomoc při mimořádných událostech**

Drážďany, hlavní město spolkové země Sasko, založily spolu s podpůrnou organizací „arche noVa“ alianci „Drážďany pomáhají“. Aliance, která je dnes již zavedeným partnerem v rámci rozvojové spolupráce, vznikla v roce 2004 v reakci na ničivou tsunami, k níž došlo v Indickém oceánu v prosinci 2004. K alianci se později připojily další instituce a spolky včetně občanů.

Vzhledem k tomu, že v roce 2002 zažily Drážďany ničivé povodně, cítili obyvatelé Drážďan s oběťmi tsunami solidaritu a touhu pomoci. Členové drážďanské organizace „arche noVa – Iniciativa pro lidi v nouzi“ proto odcestovali do oblastí postižených tsunami s cílem poskytnout nejnaléhavější pomoc. Od té doby tato organizace kromě bezprostřední humanitární pomoci realizovala také projekty rozvojové spolupráce a vzdělávání, například v Asii, střední Africe, na Balkánu a ve střední Americe.

Aliance „Drážďany pomáhají“ hrála aktivní roli i v roce 2010 v souvislosti s jinou katastrofou, která si vyžádala masivní humanitární intervenci. V lednu 2010 zasáhlo Haiti, nejhudší zemi v obou Amerikách, ničivé zemětřesení o síle 7,3 stupně Richterovy škály. Haiti, které má slabé státní instituce a nedostatečnou infrastrukturu, nebylo na zemětřesení připraveno. Hlavní město Port-au-Prince, které je domovem 2,2 z celkového počtu 9 milionů obyvatel země, bylo zemětřesením téměř srovnáno se zemí. Odhaduje se, že při zemětřesení přišlo o život až 220 000 lidí. Na nějakou dobu se podle indexu The Failed State Index Haiti zařadilo mezi nejhudší země na světě. Během několika týdnů zorganizovalo mezinárodní společenství humanitární pomoc dosud nevidaného rozsahu. Do těchto aktivit se zapojilo rovněž město Drážďany, a to právě prostřednictvím iniciativy „Drážďany pomáhají“. Bezprostředně po zemětřesení odcestovalo na Haiti šest členů „arche noVa“, aby tam zřídili zařízení na úpravu pitné vody na extrémně zasaženém místě Léogâne, přímo nad hlavním epicentrem. Místnímu obyvatelstvu díky tomu mohlo být denně poskytnuto asi 12 000 litrů pitné vody. Probíhala rovněž lokální distribuce potravinové pomoci a byla založena polní nemocnice, ve které se v období dvou týdnů dostalo léčby přibližně 1 500 pacientům. Za účelem zlepšení hygienických podmínek byly zřízeny dočasné toalety a oblasti, kde se lidé mohli umýt. Druhá čistírna pitné vody byla zřízena v Carrefouru, městě s 500 000 obyvateli ležícím nedaleko Port-au-Prince, které je považováno za jeden z největších a nejnebezpečnějších slumů na ostrově.

Poté, co byla poskytnuta bezprostřední humanitární pomoc, se „arche noVa“

začala věnovat poskytování pomoci dlouhodobé, která trvá do dnes. Ve střednědobém horizontu už není kladen důraz na opatření pro případ katastrof, ale na udržitelné zlepšování životních podmínek na ostrově. „Arche noVa“ se nyní angažuje v Petit Goâve, které leží přibližně 60 km západně od Port-au-Prince. Okolí tohoto města čítajícího 120 000 obyvatel bylo po dlouhou dobu bez podpory a bez dodávek nezákladnějších zásob a prostředků. Ve spolupráci s dalšími humanitárními organizacemi a americkými a španělskými ozbrojenými silami vytvořila „arche noVa“ strategii dodávek do regionu.

Za podpory Austrálie bylo v celém regionu zřízeno 30 čističek odpadních vod, které fungují bez elektrické energie. Díky těmto novým zařízením mohly být čističky pitných vod přemístěny z Carrefouru do Petit Goâve. V obcích Charlemagne a Lacule, které leží v blízkosti Petit Goâve, zajistila „arche noVa“ úložné prostory pro vodu ze stávajících studní, čímž vznikl nový zdroj vody pro danou oblast a odpadly dosavadní problémy s vodním zásobováním. Za účelem zlepšení katastrofální hygienické situace byla zřízena místa pro mytí pro potřeby domácností a osobní hygienu, což zároveň přispělo k prevenci šíření infekčních onemocnění.

Opatření v rámci humanitární pomoci realizovaná organizací „arche noVa“ jsou z velké části dokončena. V obcích a městech nejhůře zasažené oblasti Port-au-Prince se organizaci podařilo přispět k obnovení základního zásobování vodou. Aliance se nyní angažuje v aktivitách směřujících k udržitelnému zlepšování situace na ostrově.

Rozvojové aktivity probíhají v úzké spolupráci s dalšími mezinárodními organizacemi. Místní obyvatelé jsou rovněž zapojeni do obnovy ostrova, a to prostřednictvím školení a kurzů v oblasti hygieny, jejichž cílem je přispět ke zlepšení životních podmínek, a to dlouhodobě udržitelným způsobem. Na Haiti je podobné zapojení obyvatel obzvláště důležité, protože se tak zvyšuje jejich povědomí o tom, čeho všeho lze dosáhnout s aktivním a pozitivním přístupem. Jde o jediný způsob, jak dosáhnout udržitelné změny v zemi, kterou po desetiletí sužovaly nekompetentní vlády a kde obyvatelé žili v podmínkách ne nepodobným občanské válce.

Projekty aliance „Drážďany pomáhají“, které jsou realizovány ve spolupráci s iniciativou „arche noVa“ jsou financovány z velké části z příspěvků získaných z celé řady sbírek. Do dvou měsíců po katastrofě na Haiti bylo vybráno 230 000 eur na humanitární misi. Celkový rozpočet aktivit na Haiti dosáhl do roku 2012 výše 700 tisíc eur.

Kampaně aliance „Drážďany pomáhají“ jsou schopny získat mezi populací širokou podporu. Je tomu proto, že aliance umí veřejnost zapojit a informovat ji o problémech, kterými se zabývá. Jedním z příkladů je vzdělávací projekt „Jeden

svět = Váš svět“ probíhající na drážďanských školách. Aliance rovněž školám nabízí relevantní tematické moduly, které se mohou stát součástí školních osnov. Tyto moduly jsou individuálně přizpůsobeny předpokládané cílové skupině. Například v modulu „Voda – přijde z kohoutku, sejde z mysli“ se žáci učí, jak si vystačit s osmi litry vody na den, což jim hravým způsobem umožňuje cítit se do situace lidí v rozvojových zemích. Další projekty jsou realizovány s cílem zvýšit informovanost obyvatelstva. Příkladem je kampaň „Plav pro vodu“, která proběhla ve spolupráci s drážďanskými sportovními zařízeními a asociací plaveckých bazénů. Šlo o charitativní soutěže v plavání, jejichž účelem bylo získat finanční dary, které byly následně použity k instalaci přívodu vody a hygienických zařízení ve vesnické škole v Ajethiyamalai na jihovýchodě Srí Lanky. Drážďanské Environmentální centrum pak vysvětluje veřejnosti, jak jsou dary využívány v krizových oblastech, a pomáhá se vzděláváním občanů o rozvojových otázkách.

XIII.

Spolupráce obcí z České republiky a Srbska:

Dlouhodobý rozvoj městské samosprávy

Evropské město: **Valašské Meziříčí, Česká republika**

Partnerské město: **Čačak, Srbsko**

Spolupráce: smlouva o partnerské spolupráci: **od r. 2005**

Zaměření: **krizové řízení, elektronizace veřejné správy, humanitární pomoc**

Město Valašské Meziříčí navázalo spolupráci se srbským městem Čačak, které je centrem Moravického okruhu v Srbsku a čítá 72 tis. obyvatel, před 10 lety. V roce 2005 obě města stvrdila neformální spolupráci podpisem smlouvy o partnerské spolupráci. Z počátku se partnerství zaměřovalo výhradně na společné aktivity v kultuře, vzdělání a sportu, k čemuž přispíval a dosud přispívá Klub přátel Čačaku a Srbska, jenž byl ve Valašském Meziříčí založen v roce 2011. Cílem tohoto klubu je popularizovat a propagovat Čačak a Srbsko prostřednictvím šíření informací o společenském a kulturním dění v Čačaku a Srbsku a o událostech ve Valašském Meziříčí a ČR.

V letech 2012–2013 obě města spolupracovala na projektu, který byl zaměřený na zemědělskou problematiku. Nositelem projektu nazvaného „Rozvoj integrované ochrany zemědělství před škůdci, chorobami a přírodními katastrofami“ bylo město Čačak. Projekt byl financován z programu EXCHANGE 3 a jeho cílem byla výměna expertů v zemědělské oblasti za účelem přenosu zkušeností v zemědělské oblasti.

Zahraniční rozvojová spolupráce obou obcí byla prohloubena v roce 2015, kdy Valašské Meziříčí realizovalo projekt „Přenos dobré praxe krizového řízení a odstranění následků povodní ve Valašském Meziříčí do města Čačak“. Tento projekt byl spolufinancován z České rozvojové agentury (ČRA) v rámci ad hoc dotační výzvy související s povodněmi na Balkáně. Rozpočet projektu činil 497 540 Kč, ČRA ze svých prostředků poskytla finanční dotaci ve výši 447 786 Kč. Projekt se zaměřil na výměnu zkušeností a zavádění dobré praxe v oblasti krizového řízení, především pak na řešení povodňové situace ve městě Čačak. Ve spolupráci s partnerem projektu – městem Čačak – byl vytvořen návrh povodňového plánu města, který sloužil jako podklad k řešení povodňové situace v městě Čačak. Rovněž projekt přispěl ke zkvalitnění a zefektivnění procesu protipovodňových opatření a k odstranění škod způsobených povodněmi.

Na základě zájmu srbské strany o elektronizaci veřejné správy Valašské Meziříčí ve stejném roce realizovalo projekt „Výměna zkušeností a přenos dobré praxe v oblasti elektronizace veřejné správy Valašské Meziříčí – Čačak pro rozvoj Good Governance“, který byl podpořen rovněž ČRA v rámci dotačního titulu „Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích české ZRS“. Rozpočet projektu činil 484 456 Kč, z toho dotace ČRA byla ve výši 434 610 Kč. V rámci projektu, který byl zaměřený na výměnu zkušeností

v problematice elektronizace veřejné správy a jejich implementace, se zástupci Čačaku seznámili se stávajícím stavem elektronických nástrojů ve městě VAL-MEZ (jako je E-Spic, IntraDoc, GINIS, GIS, VITA atd.), rovněž byla zpracována analýza stavu elektronických nástrojů ve městě Čačak a následně vypracovány návrhy řešení pro zavádění elektronického systému ve městě Čačak.

Zahraniční rozvojová spolupráce Valašského Meziříčí zahrnovala také poskytnutí jednorázové humanitární pomoci. V souvislosti s ničivými povodněmi, které postihly území Chorvatska, Bosny a Hercegoviny a Srbska včetně Čačaku v květnu 2014, Valašské Meziříčí poskytlo nejprve ve spolupráci s Charitou ČR okamžitou materiální pomoc (vysoušeče, dezinfekční a hygienické potřeby, trvanlivé potraviny), poté i finanční dar městu Čačak ve výši 8 000 eur. Tato humanitární pomoc byla oceněna srbským partnerem v podobě Ceny města Čačak za pomoc při katastrofálních povodních, kterou obdržel starosta města Valašského Meziříčí.

1. Decentralised Development Cooperation – European Perspectives, Platforma
http://www.ccre.org/docs/Platforma_European_perspectives_EN.pdf
2. Development effectiveness at the local and regional level – Fostering synergies between local and regional governments and the EU in the post-Busan era, Platforma
http://www.ccre.org/docs/Development_effectiveness_at_local_regional_level.EN.pdf
3. Norway’s Municipal International Cooperation Results Achieved and Lessons Learnt. Jørn Holm-Hansen, NIBR
<http://www.hioa.no/extension/hioa/design/hioa/images/nibr/files/2015-6.pdf>
4. SymbioCity Approach – The Indonesia – Sweden edition, SKL
https://issuu.com/swedenjakarta/docs/symbiocity_approach_id-se_edition
5. Winning through Twinning – Municipal International Cooperation in Flanders (Belgium), VVSG
http://www.cib-uclg.org/sites/default/files/observatorio_article_winning_through_twinning_vvsg.pdf
6. Winning through twinning Local authorities: actors in development. Report of the international conference in Ghent, 17th-19th of October 2011, VVSG
http://www.vvsg.be/Internationaal/conferenties/internationaleconferentie/Documents/Winningthroughwinning_EN.pdf
7. Municipal Development Cooperation In Germany, Deutsche Städtetag
http://www.service-eine-welt.de/en/images/text_material-2391.img
8. Municipal International Cooperation: the role of local government in decentralised development cooperation, IULA
http://www.cib-uclg.org/sites/default/files/mic_the_role_of_lg_in_dc_iula_1997.pdf
9. Municipal Partnership Programmes – Evaluation, ICLD
http://www.cib-uclg.org/sites/default/files/Municipal_Partnership_Programmes__Evaluation_International_Centre_for_Local_Democracy_ICLD.pdf
10. Municipal International Cooperation Programme, Local Government Partnerships for good governance, democracy and eradication of poverty, KS
http://www.cib-uclg.org/sites/default/files/ks_municipal_international_cooperation_programme_local_government_partnerships_for_good_governance_democracy_and_eradication_of_poverty.pdf
11. Manual: Direct cooperation between local authorities in North and South, VVSG
http://cities-localgovernments.org/committees/cib/Upload/mic/vvsg_north_and_south.pdf
12. Study on capitalisation of European decentralised cooperation experiences. Final report, EuropeAid
https://webgate.ec.europa.eu/fpfs/mwikis/aidco/images/4/45/CD_final_report_EN_april2013.pdf
13. Dlouhodobá rozvojová spolupráce s partnerskou obcí - příklad Valašského Meziříčí na www.partnerskamesta.cz

